

بسمه تعالی

دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی در صرافی ها

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب - دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت ۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران و همسویی با ضوابط و معیارهای بین المللی در زمینه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، " دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی در صرافی ها " به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

ماده ۱ - در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:

- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲؛
- ۳-۱- آیین نامه: آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛
- ۴-۱- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل، که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش های معاملات مشکوک به مراجع ذیربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).
- ۵-۱- صرافی: هر شرکت سهامی خاص و یا تضامنی که با اخذ مجوز از بانک مرکزی به عملیات خرید و فروش یا نقل و انتقال ارز به صورت نقدی، حواله ای و یا به واسطه کارگزاران خارج از کشور و یا به خرید و فروش مسکوک طلا و نقره اشتغال داشته باشد.
- ۶-۱- سقف مقرر: مبلغ یکصد و پنجاه میلیون ریال وجه نقد یا معادل آن به سایر ارزها و کالای گران بها. هیات وزیران در صورت نیاز، سقف مذکور را با توجه به شرایط اقتصادی کشور تعدیل خواهد نمود.
- ۷-۱- وجه نقد: هر گونه مسکوک و اسکناس و انواع چک هایی که نقل و انتقال آنها مستند نشده و غیر قابل ردیابی باشد، مانند چک های عادی در وجه حامل و سایر چک هایی که دارنده آن غیر ذی نفع اولیه باشد (از قبیل چک های پشت نویس شده توسط اشخاص ثالث، انواع چک پول، چک مسافرتی و ایران چک و موارد مشابه).
- ۸-۱- پولشویی: عبارت است از جرم پولشویی موضوع ماده ۲ قانون؛

- ۹-۱- معاملات و عملیات مشکوک : معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که این معاملات و عملیات به منظور پولشویی و یا تامین مالی تروریسم انجام می شود.
- ۱۰-۱- ارباب رجوع (مشتری) : هر شخص اعم از اصیل، وکیل یا نماینده قانونی که برای برخورداری از خدمات، انجام معامله و یا نقل و انتقال وجوه به صرافی مراجعه می نماید.
- ۱۱-۱- شناسایی ارباب رجوع: شناخت و تأیید هویت ارباب رجوع با استفاده از مستندات، پایگاه های اطلاعاتی و داده های مستقل، معتبر و قابل اتکا.
- ۱۲-۱- شناسه ملی اشخاص حقوقی: شماره منحصر به فردی که بر اساس تصویب نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت ۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می یابد.
- ۱۳-۱- شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت ۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران به تمامی اتباع خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی اختصاص می یابد.
- ۱۴-۱- سنا: سامانه نظارت بر ارز می باشد که در بانک مرکزی مستقر بوده و صرافی ها موظف هستند، تمام عملیات صرافی و اطلاعات مربوط به شناسایی مشتری را در این سامانه ثبت کنند.
- ۱۵-۱- وجه رایج: واحد پول ملی جمهوری اسلامی ایران که ریال می باشد.
- ۱۶-۱- حساب اختصاصی صرافی: حساب اختصاصی (ریالی یا ارزی) به نام صرافی است که عملیات مالی صرافی از طریق آن انجام می شود.

۱-۱۷- کد مشتری: شماره منحصر به فردی است که هر فرد برای عملیات در

صرافی می بایستی برای یک مرتبه از صرافی اخذ کند.

شناسایی ارباب رجوع

ماده ۲- کلیه صرافی ها موظفند پیش از ارائه خدمت به ارباب رجوع نسبت به شناسایی

وی به شرح زیر اقدام نمایند:

۲-۱- شناسایی شخص حقیقی ایرانی:

اطلاعات مورد نیاز جهت شناسایی مشتری حقیقی ایرانی عبارت است از:

نام و نام خانوادگی، شماره ملی، تاریخ تولد، نام پدر، شماره شناسنامه و محل تولد، و

نشانی کامل و کدپستی محل سکونت، شماره تلفن ثابت و همراه . صرافی ها موظفند

در کلیه عملیات صرافی پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری، و تطبیق آن با مندرجات

اصل کارت ملی وی نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط

اقدام نموده و به امضای مشتری برساند.

۲-۲- شناسایی شخص حقیقی خارجی:

اطلاعات مورد نیاز جهت شناسایی مشتری حقیقی خارجی عبارت است از:

نام، نام خانوادگی، نام پدر یا جد، ملیت، شماره روادید، شماره گذرنامه، نشانی کامل و

کد پستی و آدرس محل سکونت یا اقامت در ایران و تلفن و شماره فراگیر اشخاص

خارجی.

صرافی ها موظفند در کلیه عملیات خود پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری حقیقی خارجی، و تطبیق آن با مندرجات اصل مدارک شناسایی نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای مشتری برسانند. تبصره: در خصوص شخص حقیقی خارجی، گذرنامه معتبر کشور متبوع که دارای مجوز ورود و اقامت باشد یا کارت هویت و یا برگ آمایش اتباع خارجی معتبر، شناسه اختصاصی اتباع بیگانه مدارک شناسایی محسوب می شود.

۲-۳- شناسایی شخص حقوقی ایرانی:

اطلاعات مورد نیاز جهت شناسایی مشتری حقوقی ایرانی عبارت است از: نام، شماره ثبت، محل ثبت، شناسه ملی، کد اقتصادی، نشانی کامل و کد پستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی و تلفن. صرافی ها موظفند در کلیه عملیات صرافی پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری حقوقی، و تطبیق آن با مدارک معتبر نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای نماینده شخص حقوقی برسانند. تبصره: مدارک شناسایی شخص حقوقی عبارت است از، اساسنامه، گواهی ثبت شرکت، آخرین روزنامه رسمی.

۲-۴- شناسایی شخص حقوقی خارجی:

اطلاعات مورد نیاز شناسایی مشتری حقوقی خارجی عبارت است از: نام، شماره ثبت، کشور و شهر محل ثبت، کد اقتصادی، نشانی کامل و کد پستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی، تلفن، مدارک مجوز فعالیت در ایران و شماره اختصاصی اشخاص خارجی. صرافی ها موظفند در کلیه عملیات صرافی پس از اخذ

اطلاعات فوق از مشتری حقوقی، و تطبیق آن با مدارک معتبر نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای نماینده شخص حقوقی برسانند.

تبصره ۱- در صورتی که معامله بیش از سقف مقرر باشد لازم است مدارک شناسایی مشتری نیز از سوی صرافی اسکن گردد.

تبصره ۲- در خصوص کلیه اشخاص حقوقی اعم از ایرانی و خارجی لازم است علاوه بر اخذ و بایگانی اصل معرفی نامه معتبر، نماینده معرفی شده از سوی شخص حقوقی، برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی مورد شناسایی قرار گیرد.

ماده ۳- در صورتی که مشتری با مراجعه به صرافی کد مشتری نداشته باشد قبل از تعریف مشتری در سامانه سنا باید جستجو از طریق شماره ملی (شخص حقیقی ایرانی) شناسه ملی (شخص حقوقی ایرانی) شماره گذرنامه یا شماره اختصاصی (اشخاص خارجی) انجام شود و در صورتی که اطلاعات ارباب رجوع در سیستم ثبت نشده بود، توسط صرافی تعریف شود.

ماده ۴- در عملیات حواله لازم است اظهارات مشتری در خصوص علت انجام حواله به همراه مستندات مربوط، در سامانه سنا ثبت گردد.

تبصره ۱- در صورتی که حواله خریداری شده توسط ارباب رجوع به منظور واردات باشد، صرافی موظف است نسبت به درج شماره ثبت سفارش در سامانه سنا اقدام نماید.

تبصره ۲- چنانچه مشخصات ارائه شده از سوی مشتری صحت نداشته و یا مدارک شناسایی وی، توسط صرافی جعلی تشخیص داده شود، صرافی موظف است مراتب را بلافاصله به عنوان گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد. در این موارد، ادامه خدمت به مشتری به مدت یک روز کاری از زمان ارسال گزارش به تاخیر می افتد. پس از مدت مذکور و در صورت رایحه حکم مراجع قضایی از سوی واحد

اطلاعات مالی به صرافی، اقدامات لازم بر اساس آن انجام می پذیرد و در غیر این صورت ارایه خدمت به مشتری بلامانع است.

مبادلات مالی در عملیات صرافی

ماده ۵- لازم است صرافی نسبت به راه اندازی دستگاه POS - ریالی مرتبط با حساب صرافی اقدام نماید.

تبصره: در صورت اعلام بانک مرکزی مبنی بر فراهم شدن امکان راه اندازی دستگاه POS - ارزی، راه اندازی دستگاه مذکور برای صرافی ها الزامی است.

ماده ۶- لازم است پرداخت هرگونه وجه نقد بالاتر از سقف مقرر به مشتری (اعم از تسویه معامله سفارش شده یا اعلام انصراف از سفارش یا قسمتی از آن توسط مشتری) از طریق واریز به حساب خود مشتری یا صدور چک صرفاً در وجه مشتری (بدون امکان حواله کرد) انجام شود. صرافی به هیچ عنوان امکان تهاتر اصل و یا مانده حساب مشتری با حسابهای غیر را ندارد.

گزارش دهی

ماده ۷- کلیه صرافی ها مکلفند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم، مراتب را بدون اطلاع ارباب رجوع، از طریق بخش گزارش معاملات مشکوک سامانه به واحد اطلاعات مالی ارسال کنند. گزارش های مزبور محرمانه تلقی شده و در صورت اطلاع ارباب رجوع، با متخلف برابر مقررات رفتار خواهد شد.

تبصره ۱ - فهرست برخی از معیارهای شناسایی معاملات و عملیات مشکوک از طریق بخش معاملات مشکوک سامانه ارسال می گردد. لازم است صرافی با مراجعه مستمر به سامانه آخرین وضعیت این فهرست را مورد بهره برداری قرار دهد.

تبصره ۲ - تشخیص متصدی مربوط در صرافی مبنی بر انجام معامله مشکوک، در درجه نخست اهمیت قرار دارد و معیارهای ارائه شده، صرفاً بخشی از این معیارها را در بر می گیرد.

ماده ۸ - ارسال گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که صرافی موظف به ارسال آن به واحد اطلاعات مالی است، بیانگر هیچ‌گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به واحد مذکور، افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان نخواهد بود.

ماده ۹ - کلیه صرافی‌ها مکلفند در تمامی معاملات بیش از سقف مقرر که ارباب رجوع وجه آن را به صورت نقدی پرداخت می نماید توضیحات ارباب رجوع را طبق فرم پیوست دریافت کرده، و نسبت به تکمیل فرم واريز نقدی بیش از سقف مقرر در سامانه اقدام نمایند.

تبصره - در صورتی که مشتری فرم مذکور را تکمیل نکرد و یا از ارائه اطلاعات جهت تکمیل آن توسط کارکنان ذی ربط صرافی استنکاف نمود، کارکنان صرافی وظیفه دارند تا وجوه مذکور را از مشتری پذیرفته؛ لیکن موارد را به قید تسریع به واحد اطلاعات مالی گزارش دهند.

ماده ۱۰ - در صورتی که توضیحات مشتری در مورد منشا وجوه نقد بیش از سقف مقرر، قانع کننده نباشد و یا به دلایل دیگری، ظن به پولشویی و تامین مالی تروریسم وجود داشته باشد صرافی موظف است نسبت به ارسال گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی اقدام نماید.

ماده ۱۱- کلیه صرافی ها مکلفند هر شش ماه یکبار گزارشی در خصوص تمامی فعالیت های خود که به نحوی به این دستور العمل ارتباط پیدا می کند را به بانک مرکزی ارسال نمایند.

نگهداری سوابق

ماده ۱۲- کلیه صرافی ها مکلفند اطلاعات مربوط به سوابق معاملات و عملیات مالی را به صورت الکترونیکی در سامانه سنا ثبت نموده و مدارک مربوط به سوابق شناسایی ارباب رجوع، فاکتورها و سایر اسناد مرتبط با عملیات صرافی را به صورت فیزیکی و حداقل به مدت پنج سال بعد از پایان عملیات نگهداری نمایند.

تبصره- در صورت انحلال یا تصفیه صرافی نیز نگهداری اسناد تا پنج سال پس از ختم عملیات انحلال یا تصفیه ضرورت دارد.

ماده ۱۳- سوابق و مدارک موضوع این بخش باید به گونه ای ضبط و نگهداری شود که در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی، اطلاعات درخواستی حداکثر ظرف مدت ۴ روز و مدارک و اسناد مورد درخواست نیز حداکثر ظرف مدت یک ماه به واحد اطلاعات مالی ارسال شود. مسئولیت جستجو و ارایه اسناد با صرافی است.

نحوه مراقبت از اشخاص

ماده ۱۴- کلیه صرافی ها مکلفند عملیات و معاملات اشخاصی را که اسامی آن ها از سوی واحد اطلاعات مالی به آن ها اعلام می شود، زیر نظر داشته و بر حسب دستورات صادره از سوی واحد اطلاعات مالی در خصوص آن ها اقدام نمایند.

دسترسی کارکنان به اسامی و مشخصات اشخاص

ماده ۱۵- کلیه صرافی ها مکلفند اسامی و مشخصات اشخاص موضوع ماده ۱۴ را در دسترس کارکنان ذی ربط خود که به ارائه خدمات به مشتریان می پردازند قرار دهند و با درج آن در نرم افزار خود، امکان صدور هشدارهای لازم را هنگام انجام معامله با این اشخاص فراهم آورند.

محرمانه بودن اطلاعات

ماده ۱۶- کلیه صرافی ها مکلفند اسامی و مشخصات اشخاص موضوع ماده ۱۴ را محرمانه تلقی نموده و آنها را تنها در اختیار کارکنان ذی ربط قرار دهند. در صورت افشا و هرگونه استفاده غیر مجاز از اطلاعات مذکور با متخلفین برابر قانون رفتار خواهد شد.

به روز رسانی

ماده ۱۷- کلیه صرافی ها مکلفند بلافاصله پس از دریافت اسامی و مشخصات اشخاص موضوع ماده ۱۴، نسبت به به روز رسانی فهرست قبلی اقدام نمایند به نحوی که فهرست این اشخاص، به همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان ذی ربط قرار داشته باشد.

گزارش دهی موردی

ماده ۱۸- کلیه صرافی ها مکلفند در هر موردی که بر اساس ماده ۱۴ این دستورالعمل اقدام می نمایند، مراتب را فوراً به واحد اطلاعات مالی گزارش دهند.

آموزش کارکنان

ماده ۱۹- کلیه صرافی ها مکلفند قانون مبارزه با پولشویی، آیین نامه اجرایی آن و دستورالعمل های مربوط را به کارکنان خود آموزش دهند.

ماده ۲۰- کلیه صرافی ها مکلفند ترتیبات لازم برای شرکت کارکنان خود در دوره های آموزشی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم که توسط بانک مرکزی یا دبیر خانه شورای عالی مبارزه با پولشویی برگزار می شود را فراهم نمایند.

این دستورالعمل در ۲۰ ماده و ۱۱ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.